

DET NORSKE MYRSELSKABS AARSMØDE 1906.

AARSMØDET afholdtes i Kristiania i Kristiania haandværks- og industriforenings lokale lørdag den 10de februar 1906, kl. 6 em.

Til mødet var udstedt indbydelse til medlemmer af regering og storting, andre repræsentative mænd, pressen m. fl.

Der var fremmødt et stort antal af selskabets medlemmer og andre interesserede fra forskellige kanter af landet.

Mødet lededes af formanden, amtmand *Peter Holst*.

Aarsberetning og aarsregnskab for 1905 oplæstes og er indtaget i det efterfølgende, hvortil henvises. Disse foranledigede ingen bemærkninger.

Formanden refererede dernæst **driftsplan og budget for 1906**, hvorom ogsaa henvises til det efterfølgende.

Formanden oplyste, at der paa budgettet var opført kr. 1200,00 som reisestipendium for den vordende *leder af selskabets myrdrkningsvirksomhed*, forat en dertil skikket mand ved en reise i Sverige, Danmark og Tyskland kan faa anledning til at studere myrdrkningen.

Som bekjendt har selskabet hidtil lagt det meste arbeide paa fremme af myrernes *industrielle og tekniske udnyttelse*, d. v. s. brændtorv og torvstrø. Selskabets sekretær og forretningsleder er tillige leder af dette arbeide og skal herefter udelukkende ofre sig for selskabets virksomhed, hvorfor hans aarsløn er forhøiet til kr. 2400,00.

Den anden del af selskabets formaal, fremme af *myrdrkningen*, har hidtil paa grund af manglende midler og en fuldt uddannet leder ikke kunnet ofres synderlig opmærksomhed. Der vil nu blive lagt al kraft ogsaa paa denne sag, hvortil maa for næstkommende budgettermin (1907—08) haaber at faa øget støtte af stortinget. Det er nu naaet frem til almindelig erkjendelse, at ogsaa her trænges fuldkomne kundskaber hos ledelsen — *en specialist paa myrdrkningens omraade*.

Næste sag paa dagsordenen var **valg** af 7 *repræsentanter for de direkte medlemmer*, istedet for de udtrædende: Godseier *Kai Møller*, Thorsø pr. Fredrikstad; distriktsingeniør *M. Leegaard*, Kristiania; fabrikeier *F. Kleist-Gedde*, Kristiania; statsraad *F. E. Mellbye*, Nes, Hedemarken; godseier *C. Wedel-Farlsberg*, Atlungstad pr. Ottestad; landbrugsdirektør *G. Tandberg*, Kristiania, og landbrugsingeniør *K. Wenger*, Bodø.

Der foresloges en flerhed til at komme paa valg; særlig fremholdtes saadanne, som kan afgive møde og ikke tillige er medlemmer af styret.

Valgte blev: Skogdirektør *M. Saxlund*, Kristiania; statsraad *F. E. Mellbye*, Nes, Hedemarken; landbrugsdirektør *G. Tandberg*, Kristiania; distriktsingeniør *M. Leegaard*, Kristiania; ingeniør *A. Bergan*,

Breiskallen, V. Toten; gaardbruger *P. C. Løken*, Søndre Elverum og godseier *Kai Møller*, Thorsø pr. Fredrikstad.

Derefter holdt direktør *F. Hirsch* et foredrag om **Myrsagen**. Referat af foredraget er gjengivet i det følgende (se side 23).

I tilslutning til aarsberetningen fremviste dernæst *sekretæren* en del lysbilleder fra *virksomheden i 1905* samt omtalte de nyeste **forbedringer paa brændtorvindustriens omraade** og holdt et kort foredrag om **brændtorvdrift ved vore sæterbrug**, illustreret ved lysbilleder. Referat heraf vil efterhaanden blive indtaget i »Meddelelserne«.

Diskussionen aabnedes af landbrugsingeniør *U. Sverdrup*, der støttede direktør Hirsch's udtalelser om forandringer i vasdragsloven og lettere adgang til at faa laan.

Redaktør *Foh. Enger*, Gjøvik, var enig med direktør Hirsch i, at myrdrkning i stor stil lonner sig ikke for aktieselskaber. Ellers er dyrkning af godt beliggende myrer altid mer lønsom end dyrkning af fast mark. Taleren havde personlig erfaring for myrdrkningens lønsomhed og omtalte nogle eksempler herpaa. Ligeledes omtalte han anvendelsen af *mergel* paa myr, som han havde fundet meget heldig.

Direktør *Hirsch* medgav selvfølgelig, at myrdrkning er lønsom, han havde selv seet gode resultater, men han hævdede fremdeles, at man ved dyrkning af myr ikke bare burde se paa rentabiliteten. Den direkte nytte deraf var ofte ligesaa vigtig.

Gaardbruger *P. C. Løken*, Elverum, var ogsaa enig med direktør Hirsch angaaende vasdragslovens mangler. Eiendomsforholdene i skogen med smale teiger tilsiger dette yderligere, og han henstillede til direktøren at tage sagen op og faa den ordnet.

Sognepræst *F. Walnum*, Svanviken pr. Kristianssund N., fandt ogsaa dyrkning af myr lønsom. At Svanviken — Norges største opdyrkede myr — var blevet et afskrækkende eksempel kom af, at man dengang ikke havde den nødvendige veiledning. Taleren var glad for, at der nu skal blive uddannet en specialist, som kan lede myrdrkningsarbejder. Dernæst gav taleren en del oplysninger om Svanvikens drift.

Sekretæren gav nogle oplysninger om den af redaktør Enger nævnte *mergel*. Denne er omtalt i »Meddelelse« nr. 3 for 1905, side 149, og er i grunden ikke egentlig *mergel*.

Direktør *Hirsch* meddelte, at det var ikke *mergel*, men en anden jordart, som dog ikke kjendes nøiere, før den bliver nærmere undersøgt af en geolog. Forøvrigt afhænger ikke *mergelens* virkning bare af dens procentative indhold af kalk. Enkelte jordarter — ogsaa kaldet »bleke« — med op til 60—70 pct. kulsur kalk har ikke altid vist virkning. Norsk lermergel indeholder ialmindelighed ca. 5 pct. kulsur kalk, medens dansk *mergel* indeholder ca. 15 pct. kulsur kalk.

Efter nogle yderligere bemærkninger bl. a. af godseier *C. Wedel-Farlsberg*, Ottestad, og o.r.sagfører *F. I. Bruun*, Kristiania, afslut-

tede *formanden* mødet henimod midnat, idet han takkede for frem-mødet og ønskede selskabets medlemmer *vel mødt igjen til næste myrmode!*

REPRÆSENTANTMØDE.

I FORBINDELSE MED AARSMØDET afholdtes repræsentantmøde i hotel Augustin, Kristiania, lørdag den 10de februar 1906, kl. 12 fm.

Aarsregnskabet for 1905 oplæstes og decideredes. Budget for 1906 blev vedtaget.

Det besluttedes at søge oprettet en stilling som leder af selskabets virksomhed paa myrdyrkingens omraade og at opføre løn til en saadan paa det andragende om statsbidrag, som forelægges stortinget for budgetterminen 1907—08. Til forberedelse heraf søges udsendt en dertil skikket mand som *stipendiat*, hvortil for indeværende budgetaar opføres kr. 1200,00 af selskabets midler.

Foruden de efter tur udtrædende medlemmer af selskabets styre, statsraad *Gunnar Knudsen* og fabrikeier *F. Kleist-Gedde*, blev endvidere udtrukket til at udtræde landbrugsingeniør *K. Wenger*, Bodø.

Istedetfor disse 3 valgtes i henhold til lovenes § 8 følgende 2 medlemmer af styret:

Statsraad *Gunnar Knudsen*, Borgestad pr. Porsgrund,
Fabrikeier *F. Kleist-Gedde*, Kristiania.

Til formand gjenvalgtes: Amtmand *Peter Holst*, Gjøvik.

Til næstformand gjenvalgtes: Godseier *C. Wedel-Farlsberg*,
Atlungstad, Ottestad.

Til varamænd for styret valgtes:

Distriktsingeniør *M. Leegaard*, Kristiania,
Godseier *Kai Møller*, Thorsø pr. Fredrikstad,
Verkseier *Axel Amundsen*, Kristiania.
Landbrugsingeniør *G. Arentz*, Trondhjem.

Til revisorer valgtes:

Overlærer *F. Th. Landmark*, Aas,
Landbrugsingeniør *U. Sverdrup*, Kristiania,

Til varamand for revisorerne valgtes:

Agent *Ful. Gundersen*, Kristiania.

DET NORSKE MYRSELSKABS AARSBERETNING FOR 1905.

SELSKABETS MEDLEMSANTAL er i aaret 1905 forøget fra 707 til 743. Antallet af nye medlemmer udgjør 92 og 56 er afgaaet. Af medlemmerne er 10 korresponderende, 79 livsvarige og 654 aarsbetalende. Desuden har selskabet 230 abonnenter paa »meddelelserne«. Mange, der trods gentagne opkrav har nægtet at betale kontingent i de forløbne 3 aar, er strøget af medlemsfortegnelsen. Der er fremdeles nogle medlemmer, som skylder kontingent for baade 2 og 3 aar, men da disse ikke har gjort nogen bemærkning ved selskabets anmodning om at betale, staar de fremdeles opført paa medlemsfortegnelsen. De samlede restancer for aarspenge udgjør kr. 142,00.

Det for aaret aflagte regnskab, hvotil henvises, udviser en indtægt af kr. 9 433,82 og en udgift af kr. 8 224,24, restancer iberegnet. Status viser, at Selskabet pr. 31te December 1905 havde en formue af kr. 9 351,73, hvoraf kr. 7 870,00 er det af de livsvarige medlemmer indbetalte beløb.

Regnskabet viser en disponibel beholdning af kr. 739,73. Dette resultat er dels fremkommet ved besparelser paa enkelte udgiftsposter, men fornemmelig ved forøgede indtægter.

1ste formaal.

Selskabets 1ste formaal: »at sprede kundskab om myrernes udnyttelse«, er i det forløbne aar søgt fremmet:

1) Ved udgivelse af skrifter.

Selskabets »meddelelser« er udkommet som tidsskrift med 4 tvangfrie hefter. Herved indspares en del portoudgifter. Desuden har det vist sig, at stoffet stadig øges, saaat en sukcessiv udvidelse allerede af den grund har været paakrævet. »Meddelelserne« redigeres af selskabets sekretær under medvirkning af flere af vore landbrugsfunktionærer og andre fagmænd i ind- og udland. Til de faste medarbeidere er betalt honorar, hvorimod sekretæren ikke erholder nogen ekstra betaling for dette arbejde. I »meddelelserne« har man som tidligere søgt at fremholde myrernes forskellige udnyttelse i en kortfattet og let overskuelig form, ligesom man har søgt at holde medlemmerne à jour med nyt af interesse paa myrsagens omraade. I stør udstrækning har teksten været anskueliggjort ved illustrationer. Dette er muligjort ved, at man ved velvillig imødekommenhed fra forskellige hold og tildels fra udlandet har faaet overladt 44 clichéer og illustrationer gratis, medens selskabet har bekostet 24. I det hele taget har man søgt at udstyre disse skrifter saaledes, at de ind-

byder til gennemlæsning. Saavel landbrugsblade som dagspressen rundt om i landet aftrykker i stor udtrækning artikler fra »meddelelserne« og faar hertil udlaant selskabets chlichéer. Herved spredes kundskab om myrernes udnyttelse endmere. At indholdet ogsaa vinder paaskjønnelse udenfor vort lands grænser fremgaar af, at flere artikler eller uddrag af samme gjengives i oversættelse i udenlandske fagblade.

»Meddelelse« nr. 1 blev trykt i 2 000 eksemplarer, nr. 2 og 3 hver i 1 500 eksemplarer og nr. 4 i 1 600 eksemplarer. Foruden til selskabets medlemmer og til abonnenterne paa »meddelelserne« er der udsendt flere hundrede gratis eksemplarer. Ved amtsdstillingen i Risør og under sekretærens reiser og foredrag er der uddelt en hel del af selskabets skrifter til interesserede.

Af *dr. H. von Feilitzens* foredrag om myr dyrkning paa selskabets forrige aarsmøde, indtaget i »meddelelse« nr. 1, er der trykt 7 000 særtryk, der er uddelt som bilag til »Tidsskrift for Landbrug«, »Norsk Landmandsblad«, »Landmandsposten« og »Landbrugstidende«.

Af landbrugsingeniørassistent *O. T. Bjanes's* bog »*Om Torvstrø*«, udgivet af »*Trøndelagens Myrselskab*«, har selskabet indkjøbt 1 000 eksemplarer. Disse er dels uddelt gratis til interesserede under sekretærens reiser og foredrag, dels solgt til bogladepriis og resten haves i behold til fremtidig brug.

2) Ved afholdelse af foredrag og møder.

Selskabet afholdt sit ordinære aarsmøde i Kristiania den 11te februar 1905. Paa dette møde blev selskabets love vedtaget, hvorhos der afholdtes flere foredrag med diskussion om myrsagen. Et kort referat af mødet er trykt i »meddelelse« nr. 1, hvortil henvises.

Selskabets sekretær har i aarets løb paa sine reiser, og hvortil dertil forøvrigt har været anledning, holdt 13 foredrag ved større møder og forsamlinger om myrsagen. Saaledes ved gaardbrugerkurset paa Norges Landbrugshøiskole, i landbrugsforeninger og arbeiderakademier i Fenstad, Hurdalen, Lørenskogen og Elverum. Desuden under udstillingerne i Risør og Ulefos samt i teknikersamfundet i Kristiania og paa selskabets sidste aarsmøde.

Foredragene illustreres ved lysbilleder, og har selskabet i den anledning anskaffet en liden lysmaskine, der særlig er skikkaet for foredrag i mindre lokaler paa landet.

Flere amtsgaaronomer har nu begyndt at forevise lysbilleder ved sine foredrag omkring i bygderne og faar af myrselskabet udlaant fotografier til forarbeidelse af lysbilleder.

Ligeledes har sekretæren under sine mange reiser ved at tale med folk forklaret og veiledet i myrernes udnyttelse til forskjellige øiemed.

Fleresteds er ved denne virksomhed nye brændtorv- og torvstrøanlæg sikret.

3) Ved deltagelse i udstillinger.

Fra 24de september til 4de oktober deltog selskabet med en større kollektivsamling i *amtsudstillingen i Risør*. De udstillede gjenstande omfattede myr dyrkning, torvstrøtilvirkning, brændtorvtilvirkning og diverse produkter af mere theoretisk interesse.

Selskabets deltagelse i denne udstilling er udførlig beskrevet i »meddelelse« nr. 3, hvortil henvises.

Ved *P. F. nationaløkonomiske gruppes* papirudstilling i Kristiania den 21de november foreviste selskabet prøver af torvpap og torvpapir, ledsaget af en kortfattet udredning af mulighederne for at anvende torv som raamateriale i papirindustrien. Denne er indtaget i »meddelelse« nr. 4, hvortil henvises.

2det formaal.

Selskabets 2det formaal: »at faa vore myrstrækninger undersøgt« er i aarets løb fortsat, idet der er undersøgt myrer i Jarlsberg og Larviks, Buskeruds, Smaalenenes, Akershus og Kristians amter. Fornemmelig har undersøgelser paagaat i *Kristians amt*, hvor opgaverne har været at finde brugbare torvstrømyrer og at undersøge forholdene vedrørende brændtorvdrift ved sætrene. Derhos er mulighederne for torvdrift ved fjeldstuerne paa Dovrefjeld undersøgt ifølge anmodning fra skogdirektøren.

Af 30 hidtil undersøgte *torvstrømyrer* i amtet er en stor del skikkede for torvstrøtilvirkning. Forrige aar forefandtes kun 2 torvstrøanlæg i amtet, nu er fleresteds nye torvstrøanlæg sikret, og ved flere af disse er driften paabegyndt. En fortegnelse over de undersøgte myrer med oplysninger om samme vil med det første blive offentliggjort i »meddelelserne«.

Ved de allerfleste *sæterbrug* kan der være anledning til *brændtorvdrift* til sætrenes behov. Herom vil der senere blive givet endel oplysninger.

Om mulighederne for torvdrift ved *fjeldstuerne paa Dovrefjeld* er der afgivet en indberetning til skogdirektøren. Uddrag af denne indberetning er trykt i »meddelelse« nr. 3, hvortil henvises. Et apparat til opstikning af torv under vand vil nu blive indkjøbt fra udlandet, og det er meningen, at sekretæren til sommeren skal lede forsøgene hermed.

Af *brændtorvmyrer* forøvrigt og i andre amter er der undersøgt et stort antal. En fortegnelse over disse med oplysninger om samme vil blive offentliggjort i »meddelelserne«. saasnart pladsen tillader dette.

Ved velvillig imødekommenhed bliver de af sekretæren udtagne prøver analyserede paa statens kemiske kontrolstationer uden udgift for selskabet.

Af *store brændtorvfabriker* er der i aarets løb ikke oprettet

nye, hvilket nærmest maa tilskrives de pengeknappe tider, der vanskeliggjør startning af nye foretagender i større skala. Fleresteds er der imidlertid projekteret større anlæg.

Firmaet *O. Mustad & Søn*, Gjøvik, havde i aaret 1904 indkjøbt en del brændtorv til forsøg ved firmaets jernvarefabriker. Da dette forsøg gav et gunstigt resultat, idet brændtorven viste sig at være saavel billigere som til metallurgiske øiemed heldigere end stenkul og kan erstatte trækul, har firmaet indkjøbt en *mindre*, tidligere nedlagt *brændtorvfabrik* i nærheden af Gjøvik og udvidet denne ved anskaffelse af delvis nyt maskineri. Myrselskabets sekretær har i den anledning givet vejledning ved driften. Firmaet skal nu ogsaa anlægge brændtorvfabrik ved sine jernvarefabriker i Sverige.

I Bagn, Valdres, hvor sekretæren har foretaget en række myrundersøgelser, er der af *Bagns og Reinlids Sameie* besluttet anlagt en *mindre brændtorvfabrik*.

Lignende anlæg er paa tale ogsaa andetsteds, men ikke endnu sikret.

Anvendelse af *torv som brændsel* ved *Rødfos patronfabrik* har, saavidt man har bragt i erfaring, givet meget gode resultater og vil fremdeles blive fortsat. *Lerudmyrens Torvfabrik* leverede hertil ca. 1100 tons brændtorv.

Forsøg med *anvendelse af torv som brændsel paa lokomotiver* er fortsat og paagaar fremdeles. Ihvorvel resultaterne heraf endnu ikke foreligger, er det sandsynligt, at brændtorv viser sig mindre regningssvarende til lokomotivfyring paa vore jernbaner, tildels paa grund af vore særegne jernbaneforholde, men fornemmelig fordi stenkul her er billigere end i de fleste andre lande. Der er derimod langt større sandsynlighed for et heldigt resultat ved at forsøge brændtorv anvendt som brændsel til *opvarmning af jernbanestationer* og andre *offentlige bygninger*, hvor saadan torv kan erholdes af brugbar kvalitet og til en rimelig pris, jfr. stortingets beslutning af 17de februar 1904. Saadanne forsøg er hidtil ikke foretaget, væsentlig paa grund af, at brugbar torv vanskelig kan erholdes.

Rustadmyrens torvfabrik, der har leveret brændtorv til forsøgene med torvfyring paa lokomotiver, er nu solgt, og de nye eiere agter med det første at udvide driften, kombineret med torvstrøilvirkning.

Af *torvstrømyrer* er der forøvrigt undersøgt en hel del i forskellige amter. Resultaterne vedrørende de i 1904 undersøgte torvstrømyrer er offentliggjort i »meddelelse« nr. 2, hvortil henvises. Det fremgaar heraf, at der særlig i *Nordlands amt* forefindes meget gode, store og tildels heldig beliggende torvstrømyrer, medens man tidligere har troet, at saadanne ikke tofandtes saa langt nord. Af *torvstrøanlæg* er der hidtil kun kommet istand et i *Nordlands amt*, nemlig ved *Rønvik Asyl* pr. Bodø.

Af *nye torvstrøanlæg* forøvrigt er der kommet igang flere i 1905.

saavel smaa som store, særlig i Jarlsberg og Larviks amt. Herom vil der senere blive givet endel oplysninger.

Torvindustristatistiken er fortsat med indsamling af oplysninger rundt det hele land, og der er nu indkommet saa mange besvarelser, at en udførlig rapport herom med fortegnelse over samtlige anlæg med det første vil blive offentliggjort i »meddelelserne«. Enkelte anlæg har det fremdeles ikke lykket at faa oplysninger om, trods gjentagne anmodninger. Det fremgaar af de hidtil erholdte oplysninger, at der i vort land er 27 større og mindre brændtorvanlæg med maskinkraft og 157 større og mindre torvstrøanlæg.

Brændtorvanlæggene gaar tilbage, idet flere af de gamle smaa fabriker er midlertidig eller helt nedlagt. Dette skyldes fornemmelig daarlige og lidet hensigtsmæssige maskiner, hvorved torven bliver for dyr og af mindre god beskaffenhed. Det vil derfor være af stor betydning, om de smaa brændtorvmaskiner kan blive gjenstand for forbedringer, hvorfor en konkurrenceprøve til udredning af disse maskiners feil og mangler vil være i høi grad paakrævet.

Torvstrøanlæggene gaar derimod fremad med raske skridt. Da særlig antallet af vore smaa torvstrøanlæg stadig vokser og de ved disse anvendte smaa *torvstrøriver* ikke altid er af den mest hensigtsmæssige konstruktion, ligesom flere har været indført fra udlandet, lod selskabet udstede en indbydelse til norske maskinfabrikanter om at deltage i en konkurrenceprøve om den bedste og billigste *torvstrøriver* for *torvstrøanlæg* og til *gaardbrug*.

Der anmeldtes 10 maskiner fra 8 forskellige firmaer, og prøverne blev foretaget paa Norges Landbrugshøiskole den 26de og 27de oktober. Prøveresultaterne er offentliggjort i »meddelelse« nr. 4, hvortil henvises. Da det viste sig, at ingen af de prøvede maskiner fuldt ud svarer til de fordringer, som maa stilles til en god *torvstrøriver*, er det henstillet til fabrikanterne at udbedre sine maskiner, hvorefter selskabet vil lade foretage en ny prøve.

Torvspader, særlig skikkede for *torvstrøanlæg*, har hidtil for det meste været indført fra Sverige og Danmark og har været solgt til noksaa høie priser. Efter den nye toldforhøielse er prisen paa saadanne *torvspader* yderligere forhøiet. Selskabet har nu indkjøbt fra udlandet modeller af de nyeste konstruktioner. Disse er udlaant til et firma, der er medlem af selskabet, og der vil nu med det første komme i handelen norske *torvspader*.

Fernbanefragten for brændtorv er nu i henhold til stortingets beslutning af 17de februar 1904 foranlediget nedsat til:

For 25 km.	10 øre	pr. 100 kg.	mod tidligere	12 øre	pr. 100 kg.
» 50 »	15 »	—»—	—»—	18 »	—»—
» 75 »	20 »	—»—	—»—	24 »	—»—
» 100 »	24 »	—»—	—»—	29 »	—»—
» 125 »	28 »	—»—	—»—	34 »	—»—
» 150 »	32 »	—»—	—»—	39 »	—»—

For 175 km.	36 øre	pr. 100 kg.	mod tidligere	43 øre	pr. 100 kg.
» 200 »	40 »	—»—	—»—	48 »	—»—
» 250 »	48 »	—»—	—»—	57 »	—»—

Alt under forudsætning af mindst 5 tons last pr. jernbanevogn. Nedsættelsen gjælder kun statsbanerne.

For statsbanernes samtrafik med hovedbanen og andre private baner gjælder de gamle takster. For hovedbanens lokaltrafik er fragten endnu højere.

Torvstrø er for flere aar siden nedsat i laveste fragtklasse, og fragten er:

For 25 km.	10 øre	pr. 100 kg.
» 50 »	14 »	—»—
» 75 »	18 »	—»—
» 100 »	22 »	—»—
» 125 »	26 »	—»—
» 150 »	29 »	—»—
» 175 »	33 »	—»—
» 200 »	37 »	—»—
» 250 »	44 »	—»—
» 300 »	51 »	—»—
» 400 »	65 »	—»—
» 500 »	79 »	—»—

Disse fragsatser gjælder ogsaa i samtrafik med hovedbanen.

Alt under forudsætning af mindst 5 tons last pr. jernbanevogn, men da dette sjelden finder sted, tildels paa grund af, at ikke alle fabrikanter presser sine baller tilstrækkelig, mener statsbanerne, at fragsatserne for *torvstrø* snarere bør forhøies end nedsættes.

Da det, som ogsaa paaapeget ved tidligere anledninger, har vist sig vanskeligt at finde brugbare *torvstrømyrer* i enkelte dele af landet, medens der andetsteds er overflod, og da *torvstrø* nu er anerkjendt som et uundværligt materiale af stor nationaløkonomisk betydning i landbrugets husholdning, vilde det være ønskeligt, om jernbanefragten for *torvstrø* kunde blive yderligere nedsat, ialfald paa lange afstande. Hertil kræves imidlertid en særskilt stortingsbeslutning.

Af det af stortinget for budgetterminen 1905—1906 bevilgede beløb har selskabets styre uddelt 5 *bidrag à kr. 200,00 til arbejdsføre mænd*, som derefter har gennemgaaet den svenske stats *torvskole*. Af disse har en erholdt plads som arbejdsleder ved en større *torvstrøfabrik*, og de øvrige venter til vaaren at faa beskæftigelse ved brændtorvanlæg.

Paa henvendelse har selskabet faaet meddelelse fra den svenske stats *torvskole* om, at nordmænd, der fremdeles ønsker at være elever af skolen, er velkomne.

3die og 4de formaal.

Selskabets 3die og 4de formaal: »at faa prøvestationer anlagt« og »at lette adgangen til kunstige gjødnings- og forædlingsstoffer« er ogsaa i det forløbne aar søgt fremmet. Antallet af gjødslingsforsøg paa myr er nu 105, hvoraf i:

Smaalenenes amt	1	forsøg
Akershus amt	3	do.
Hedemarkens amt	4	do.
Kristians amt	5	do.
Buskeruds amt	3	do.
Jarlsberg og Larviks amt	1	do.
Bratsbergs amt	16	do.
Nedenæs amt	0	do.
Lister og Mandals amt	3	do.
Stavanger amt	3	do.
Søndre Bergenhus amt	4	do.
Nordre Bergenhus amt	2	do.
Romsdals amt	14	do.
Søndre og Nordre Trondhjems amter	21	do.
Nordlands amt	14	do.
Tromsø amt	10	do.
Finmarkens amt	1	do.

Tilsammen 105 forsøg.

Saavidt det lader sig gjøre søger selskabet at faa landbrugsingeniører, amtsagronomer og andre kyndige mænd til hver i sit distrikt at planlægge og føre tilsyn med disse forsøg.

I »meddelelse« nr. 2 er forsøgsresultaterne for 1904 offentliggjort. Ligeledes er resultatet af enkelte forsøg i 1905 indtaget i »meddelelse« nr. 3 under beskrivelse af selskabets deltagelse i amtsudstillingen i Risør, hvortil henvises.

Da den hidtilværende forsøgsleder, amtsagronom *K. Monrad*, paa grund af manglende tid har opsagt sin stilling hos selskabet, vil ledelsen af forsøgene for fremtiden blive ordnet paa en anden maade.

Under ledelse af direktør *Hirsch* paabegyndtes vaaren 1905 nogle *dyrkningsforsøg* i mindre skala paa *Selsmyrverne* i Kristians amt. Forsøgene synes at give gode forhaabninger for de partiets vedkommende, som ligger over flomvandstand, men noget bestemt kan selvfølgelig efter kun et aars endnu ufuldstændige forsøg ikke siges derom. En kort beretning om disse forsøg vil med det første blive indtaget i »meddelelse«.

Da anvendelsen af *mergel* er af stor betydning for myr dyrkning har selskabet offentliggjort nogle korte artikler herom i »meddelelse« nr. 2 og 3, hvortil henvises. Selskabet vil fremdeles have sin opmærksomhed henvendt paa at faa mergelforekomster undersøgt og venter at

erholde sagkyndig bistand hertil af Norges Landbrugshøiskoles geologiske afdeling.

Sekretærens tid har tillige været meget optaget med *kontorarbejde*. Foruden tryksager er der i aarets løb af selskabet ekspederet 775 forskjellige skrivelser.

Selskabets *bibliotek* indeholder nu omkr. 150 bind. Af landbrugsdepartementets skogkontor har selskabet faaet overladt 52 bind, tidligere tilhørende »Bestyrelsen af offentlige Undersøgelser til Fremme af en forbedret Torvdrift«. Disse bøger er udgivne i tidsrummet 1802—1875.

En katalog over myrselskabets bibliotek vil med det første blive indtaget i »meddelelserne«.

Fra *Trøndelagens Myrselskab* er modtaget en indberetning om virksomheden i 1905, hvortil henvises.

TRØNDELAGENS MYRSELSKABS VIRKSOMHED I AARET 1905.

DET i aaret 1904 ved landbrugsingeniørassistent *O. T. Bjanes* paa begyndte arbejde med optagning af *kart over Heimdalsmyrerne* og undersøgelse af torvens beskaffenhed er nu afsluttet. En kort redegørelse for resultaterne af arbeidet er indtaget i »Meddelelser fra Det norske Myrselskab«, nr. 4 for 1905, s. 154.

Et af Trøndelagens Myrselskabs formand udarbejdet *forslag til oprettelse og drift af et moderne brændtorvanlæg* paa Heimdalsmyrerne, ledsaget af rentabilitetsberegninger, vil blive behandlet paa den forestaaende generalforsamling.

Man har saaledes nu haab om, at denne sag — selskabets vigtigste programpost — i en nær fremtid vil blive realiseret. *O. T. Bjanes' brochure »Om Torvstrø«* er i aarets løb spredt i et antal af ialt 2800 eksemplarer.

Gjennem annoncer etc. har selskabet skaffet forsøgsværter til de af Det norske Myrselskab foranstaltede *gødslingsforsøg paa myr*.

Ialt tingedes paa denne maade i det nordenfjeldske 13 overgødslingsforsøg paa eng samt 3 grusnings-, kalknings- og bakteriesmitningsforsøg.

Det norske Myrselskabs »Meddelelser« er ogsaa iaar indkjøbt og uddelt til samtlige medlemmer af Trøndelagens Myrselskab.

Selskabet androg for terminen 1906/1907 om et *statsbidrag* af kr. 2000,00. Dette andragende sees desværre at være afslaaet.

Medlemsantallet udgjorde ved aarets udgang ialt 154, hvoraf 36 livsvarige.

Bestyrelsen har bestaaet af: landbrugsingeniør *Arentz*, formand, amtmand *Lochen*, viceformand, landbrugsskolebestyrer *Aasenhuis*, brugseier *Schult* og landbrugskemiker *Solberg*.

DEBET.

DET NORSKE MYRSELSKABS

Statsbidrag	kr.	6 000,00	
Indbetalte restancer for teg- nede livsvarige bidrag i 1904	kr.	100,00	
Indbetalte livsvarige bidrag for 1905	»	170,00	» 270,00
Indbetalte resterende aars- penge for 1904	kr.	100,00	
Indbetalte aarspenge for 1905	»	1323,00	
Restancer af aarspenge for 1905	»	142,00	
Indbetalte forskud paa aars- penge for 1906—07	»	20,00	
Tilbagebetalte indkassations- udgifter for aarspenge	»	61,63	» 1 646,63
Indbetalte restancer for »med- delelser« solgt i 1904	kr.	55,20	
»Meddelelser« solgt i 1905	»	287,20	
Annoncer i »Meddelelserne«	»	593,75	» 936,15
Salg af særtryk og andre tryksager	kr.	229,95	
Diverse indtægter	»	5,50	» 235,45
Bankrenter i aaret 1905	»	345,59	kr. 9 433,82
Beholdning fra 1904	»		7 420,15
			Sum kr. 16 853,97

AKTIVA.

STATUS PR. 31TE

Grundfond (indbetalte livsvarige bidrag, indestaaende i Gjøviks og Oplands Kreditbank)	»	7 870,00	
Beholdning:			
Indestaaende i Gjøviks og Oplands Kreditbank	kr.	2,37	
Do. do. i Kristiania Bank og Kreditkasse	»	532,94	
Kassabeholdning	»	204,42	» 739,73
Inventar, instrumenter, lysbilleder etc.	»		600,00
Restancer af aarspenge for 1905	kr.	142,00	
			Sum kr. 9 351,73

Ovenstaaende regnskab er revideret
Kristiania 3. februar 1906.

REGNSKAB FOR AARET 1905.

K R E D I T.

Sekretærens løn	kr. 2 000,00	
Sekretærens reiseudgifter	» 1 281,10	
Styrets reiseudgifter	» 69,28	
Gjødslingsforsøg paa myr	» 530,39	
Deltagelse i amtsudstillingen i Risør	» 116,43	
Prøver med torvstrørivere	» 150,00	
Torvindustristatistik	» 48,95	
Kontorudgifter, iberegnet porto, telefon etc. »	172,83	
Literatur	» 38,90	
Indbinding af bøger og tidsskrifter	» 67,75	
Tryksager, iberegnet særtryk etc.	» 386,65	
»Meddelelserne«: Trykning . kr. 1 387,10		
Do.: Porto og ekspedition . » 150,18		
Do.: Forfatterhonorarer . . » 88,00		
		» 1 625,28
Clichéer, instrumenter. lysbilleder, foto- grafier etc.	» 280,31	
Udgifter ved møder	» 172,38	
5 bidrag à kr. 200,00 til ophold ved den svenske stats torvskole	» 1 000,00	
Indkassering af aarspenge	» 92,10	
Diverse udgifter	» 49,89	
Restancer af aarspenge for 1905	» 142,00	
		kr. 8 224,24
Pr. ballance		» 8 629,73
		<u>Sum kr. 16 853,97</u>

DECEMBER 1904.

P A S S I V A.

Indbetalte forskud paa aarspenge for 1906—07	kr. 20,00	
Pr. ballance		» 9 331,73
		<u>Sum kr. 9 351,73</u>

og befundet rigtigt.

U. Sverdrup. *J. T. Landmark.*
Revisorer.

DEBET.

BUDGET FOR DET NORSKE

Statsbidrag	kr.	6 000,00
Aarspenge	»	1 800,00
Salg af »Meddelelser«	kr.	350,00
Annoncer i »Meddelelserne«	»	650,00
		<hr/>
	»	1 000,00
Bankrenter	»	400,00
Diverse indtægter	»	260,27
Disponibel beholdning		739,73

 Sum kr. 10 200,00

MYRSELSKAB FOR AARET 1906

KREDIT.

1)	»Meddelelserne«	kr.	1 400,00
2)	Til styrets raadighed til fremme af selskabets virksomhed opføres kr. 1850,00, hvoraf tænkes anvendt:		
	a) Bidrag til <i>Trøndelagens myrsekskab</i> for gjødslingsforsøg paa myr i det nordenfjeldske	kr.	200,00
	b) Gjødslingsforsøg paa myr i det østenfjeldske og vestentjeldske . . »		600,00
	c) Deltagelse i udstillinger »		250,00
	d) Prøver med torvmaskiner »		150,00
	e) Istandbringelse af torvindustri-statistik »		50,00
	f) Yderligere til styrets raadighed . . »		600,00
			» 1 850,00
3)	Præmier for god behandling af myr »		500,00
4)	2 bidrag à kr. 200,00 for arbejdsføre mænd til ophold ved den svenske stats torvskole »		400,00
5)	1 stipendium for en vordende leder af selskabets virksomhed paa myr dyrkningens område »		1 200,00
6)	Sekretærens løn »		2 400,00
7)	Sekretærens reiseudgifter »		1 500,00
8)	Styrets reiseudgifter »		100,00
9)	Udgifter ved møder »		200,00
10)	Kontorudgifter, iberegnet porto, telefon etc. . . . »		200,00
11)	Tryksager »		150,00
12)	Literatur samt indbinding af bøger og tidsskrifter . »		100,00
13)	Clichéer, instrumenter, lysbilleder, fotografier og diverse »		200,00
		Sum kr.	10 200,00

DET NORSKE MYRSELSKABS DRIFTSPLAN FOR 1906.

»MEDDELELSERNE« vil i lighed med ifjor udkomme med 4 tvangsfrie hefter.

Selskabet deltager i *skogbrugsudstillingen i Elverum* 8de til 11te marts samt i *amtsudstillingen i Molde* sidste halvdel af september.

Sekretæren vil i aarets første maaneder foruden kontorarbeide tilige være optaget med afholdelse af foredrag i østenfjeldske distrikter.

Sidste halvdel af mai og første halvdel af juni vil sekretæren foretage myrundersøgelser i enkelte østenfjeldske distrikter, og i sidste halvdel af juni vil han lede forsøgene med torvdrift paa Dovrefjeld.

Saafermt mindst 3 forskjellige firmaer anmelder sin deltagelse, vil der i begyndelsen af juli blive foretaget en *prøve med smaa brændtorumaskiner* paa en dertil skikket myr.

Fra medio juli indtil i begyndelsen af september vil sekretæren foretage myrundersøgelser i det vestenfjeldske, særlig i Nedenes og Lister og Mandals amter, forat faa undersøgt mulighederne for at faa istand flere torvstrøanlæg. Sidste halvdel af september er sekretæren optaget med udstillingen i Molde. I begyndelsen af oktober vil en ny *prøve med torvstrøriverne* finde sted. Den resterende del af aaret vil sekretæren være optaget med kontorarbeide samt foredrag etc.

Selskabets *forsøgsvirksomhed* er indtil videre ordnet paa den maade, at landet deles i 3 forsøgsdistrikter, et østenfjeldsk, et vestenfjeldsk og et nordenfjeldsk, med hver sin selvstændige forsøgsleder, idet bestyrerne af statens 3 kontrolstationer, de herrer landbrugskemikere *Hals, Gregg* og *Dr. Solberg* har erklæret sig villig til at paatage sig dette arbejde. Forsøgene i det nordentjeldske vil under ledelse af *Dr. Solberg* blive foretaget af »*Trøndelagens Myrselskab*«, der hertil erholder et aarligt bidrag af hovedselskabet. Forsøgslederne udarbejder sine egne planer, afpasset efter det lokale behov, og det forudsættes, at der opnaaes et godt samarbeide med landbrugsingeniørerne, landhusholdningsselskaberne og amtsagronomerne, saaledes at alle forsøg kan kontrolleres. Alle ekstraudgifter ved forsøgene udredes af myrselskabet. Forsøgsresultaterne vil efterhaanden blive offentliggjort i »*Meddelelserne*«.

Dyrkningsforsøgene paa Selsmyrerne vil blive fortsat under ledelse af direktør *Hirsch*.

Selskabet vil uddele endel *præmier for god behandling af myr*. Regler for disse vil med det første blive bekendtgjort. Det forventes, at landbrugsingeniører, amtsagronomer og andre vil bistaa selskabet med at indstille saadanne personer, der kan komme i betragtning ved uddeling af præmierne. Derhos vil selskabet lade anskaffe et diplom, der vil blive uddelt til saadanne, som har gjort sig fortjent af myrsagen paa en eller anden maade.

Af statsbidraget vil selskabet uddele 2 *bidrag* à kr. 200,00 til arbejdsføre mænd, der agter at uddanne sig som arbejdsformænd ved den svenske stats torvskole. Fortrinsberettigede er saadanne, der har udsigt til at erholde beskæftigelse ved torvindustrielle foretagender.

Af selskabets midler disponeres kr. 1 200,00 som stipendium for en vordende leder af selskabets myr dyrkningsvirksomhed.

Ansøgninger maa indsendes inden 25de marts førstk.

Det forbeholdes at foretage saadanne forandringer i denne plan, som tid og omstændigheder kan medføre.

MYRSAGEN.

REFERAT AF DIREKTØR HIRSCH'S FOREDRAG PAA AARSMØDET.

FOREDRAGSHOLDEREN omtalte den misstemning, der længe havde gjort sig gjeldende mod denne sag, og som væsentlig skyldtes en række af mislykkede forsøg med myr dyrkning, efter at interessen derfor i 1850-aarene blev vakt. Men nu er der ikke grund til at frygte, at myr dyrkning skal give saa slette resultater. Vi forstaa tingene bedre — forstaa afgrøftningen, har lettere adgang til de fornødne kunstige gjødningsstoffer, videre kjender vi kalkens uundværlighed og bakterielivets anvendelse. Selv daarlig mosemyr kan nu gøres til frugtbar mark, som giver avlinger af kløver, havre, erter, rodvekster. Myr dyrkningens direkte lønsomhed er ikke den eneste side, hvorfra myrsagen og dette selskabs virksomhed, bør sees. Som myrerne nu ligger golde, gjør de skade. Myrerne brygger sygdom i sine nærmere omgivelser, større sumpstrækninger nedsætter temperaturen om sommeren og frembringer frostnætter om høsten over hele bygden. Bygden Romedal paa Hedemarken f. eks. har faaet sundere klimatiske forhold efter opdyrkingen af de svære myrer der. Myr dyrkning som dyrkning i det hele af jord, er ikke blot et rentabilitetsspørgsmaal, det er ogsaa et spørgsmaal, om vi vil være med paa arbeidet for at skaffe bedre, rigere vilkaar at leve og arbeide under for de kommende slegter i fædrelandet. Saaledes som med skovsagen; den maa ses ogsaa fra et ideelt følelsesstandpunkt. Begge disse sager er sparebøsser, hvor den nulevende slegt lægger sine spareskillinger ind, — tilbedste baade for sig selv og for efterslegten i hundreder af led.

Det ser ud som det er noget i veien hos os, for at faa sat store myropdyrkingen i gang. I Rendalen er der tusinder af dyrkbar og god myr. For en del aar siden var det lagt meget arbeide paa at faa